

Factsheet 6c: Contactmogelijkheden reduceren, fysieke barrière creëren (toepasbaar voor grote grazers)

Korte beschrijving techniek

Door het opwerpen van fysieke barrières – zoals greppels, rasters, ondoordringbaar struikgewas en hekken – kan voorkomen worden dat grote grazers (bijv. schapen, paarden, koeien) in aanraking komen met verontreinigingen in bodem en in gewassen die op de verontreinigde bodem groeien. In de praktijk blijkt het voornamelijk de verontreinigde grond te zijn die aan het geconsumeerde gewas (vnl. grassen) hangt die voor potentiële risico's zorgt. Door deze route af te sluiten worden risico's voor grote grazers gereduceerd.

Toepasbaarheid in verschillende situaties

- Beoogd bodemgebruik en bodemtype en -eigenschappen

Dit is een maatregel die toepasbaar is op alle plekken waar grote grazers worden ingezet in het kader van extensief beheer (natuur, groen met natuurwaarden, ander groen) of voor de veeteelt of hobbydierhouderij (landbouw, wonen met tuin). Het is een maatregel die onafhankelijk van bodemtype ingezet kan worden.

- Type verontreiniging

Het is een maatregel die voor alle typen verontreinigingen bruikbaar is als manier om contact tussen grote grazers en verontreiniging te beperken.

- Omvang van verontreiniging

Dit is een maatregel die zowel op kleine als middelgrote schaal toepasbaar is. Hotspots van verontreinigingen kunnen op deze manier onbereikbaar gemaakt worden voor grote grazers. Voor landbouw is het een manier die relevant is wanneer risico's zich op kleine deelgebieden binnen een groter gebied voordoen, om te voorkomen dat een relatief groot areaal van het beweidingsgebied niet meer gebruikt kan worden. Op middelgrote schaal is het ook toepasbaar binnen gebieden waar geen sprake is van intensieve veehouderij, omdat het beweidbare areaal hier een minder economisch belang dient en daarmee de beperktere beweidbaarheid minder negatieve effecten heeft.

Neveneffecten en bijbehorende risico's

Bij het aanleggen van barrières dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van zwaar materieel en alle bijbehorende veiligheidsmaatregelen bij de graaf- en/of plaatsingswerkzaamheden. Bij grotere gebieden dient rekening gehouden worden met de hoeveelheid hekwerk of grondwerk

(bijv. greppels graven) die nodig is om een gebied van een aanzienlijke grootte onbereikbaar te maken voor grazers en de wenselijkheid hiervan. De toegankelijkheid voor mensen zal ook beperkter zijn, maar dit is te ondervangen door het plaatsen van doorgangen (bruggen/poorten) in de barrière.

Tijdschaal en schaal ruimtelijke impact maatregel

Het plaatsen van barrières kan relatief snel gebeuren en is vanuit bodemecologisch perspectief weinig ingrijpend. Zaadbank en bodemleven blijven behouden, alleen de contactmogelijkheden voor grote grazers worden beperkt. Met de toegankelijkheid voor andere soorten en mensen dient wel rekening gehouden te worden. Op plekken waar grotere zoogdieren aanwezig zijn, zoals vossen en dassen, heeft een fijnmazig hekwerk een grotere impact dan een goed doorgaanbaar grofmazig hekwerk of prikkeldraad. Ook kunnen greppels – zeker deze met steile wanden - een belemmering vormen voor soorten die water mijden. Door het graven van greppels kan de waterhuishouding binnen een gebied wijzigen. De te gebruiken barrière dient dus weloverwogen bepaald te worden.

Nazorg, monitoring en instandhouding

De barrières dienen gecontroleerd en onderhouden te worden. Het beheer in de afgesloten (deel)gebieden dient ook aangepast te worden, vooral op de plekken waar grote grazers worden ingezet als vorm van extensief beheer om successie/vergrassing te voorkomen. De aanwezigheid van verontreinigde grond dient geregistreerd te worden, aangezien de verontreiniging niet weggenomen wordt.

Duurzaamheid ingreep

De maatregel levert tijdens de aanlegwerkzaamheden een korte verstoring op. De maatregel neemt de verontreinigingssituatie niet weg. Bij het opheffen van de maatregel dient nagegaan te worden of de eerder geconstateerde ecologische risico's nog aanwezig zijn.